

“Nema poslova na mrtvoj planeti #2030” - ova poruka, koja predstavlja poziv na ekološku i socijalnu pravdu radnika širom sveta, projektovana je na fasadu Saveta ministara Bugarske u utorak uveče, 12. oktobra. Demonstracije imaju za cilj da kritikuju nedostatak ambicija i iskrenosti u pristupu vlade u smislu prelaska na obnovljivu energiju.

Uoči velikog štrajka radnika uglja u glavnom gradu Sofiji, projekcijom, aktivisti Greenpeace Bugarske podržali su poznati sindikalni slogan i podsetili bugarsku vladu na njenu odgovornost za jasan plan za energetska transformaciju izvan uglja sa posebnim obavezama prema onima zaposleni u sektoru i njihova uloga u budućem razvoju regiona uglja u zemlji. Zaostajanje u dekarbonizaciji i velika zavisnost od uglja, Bugarska ponovo ne pokazuje ambiciju za smislenu i pravednu transformaciju. Iako moramo da transformišemo energetske sisteme izvan zavisnosti od uglja najkasnije do 2030. godine kako bismo zadržali porast globalne temperature ispod praga od 1,5 °C, očekuje se da će bugarska vlada postaviti mnogo kasniji krajnji datum za ugalj – posle 2035. godine, a možda čak i 2040. godine – rok koji ugrožava ciljeve Pariškog sporazuma i Evropske unije.

Nakon godina propuštenih prilika, pravi plan zamene postojećih kapaciteta uglja obnovljivom energijom i skladištenjem, i odgovarajući plan za pravednu tranziciju kako bi se na pravi način rešile društveno-ekonomske implikacije danas su sve važniji. Budući da se odluka donosi usred krize cena električne energije i produžene političke krize u najsiromašnijoj ekonomiji EU, potreba za dobro planiranom tranzicijom je hitna i svi političari bi trebali imati prioritet – i u privremenim i u redovnim vladama.

Za Bugarsku, energetska transformacija je takođe izuzetna prilika za odbacivanje oligarhijskih centralizovanih modela u energetskom sektoru, gde zagađujuće industrije ne samo da truju ljude, već ih i zatvaraju u začarani krug izbora između čiste životne sredine i sredstava za život. Zelena tranzicija je prilika da se popravi više od klime u zemlji poput naše“, rekla je Desislava Mikova, aktivistkinja za klimu i energiju Greenpeace Bugarske. Prelazak izvan uglja prilika je za mnoge pogođene regione da udahnu svež vazduh. Stotine ljudi protestuje već godinama protiv smrtonosnog koktela finih čestica prašine, sumpor - dioksida, žive i drugih zagađivača izbačenih iz starih zagađivača, u vlasništvu offshore kompanija povezanih sa energetska moćnikom Hristom Kovačkim. Tehnički zastareli, oni nastavljaju da funkcionišu daleko izvan svog operativnog veka po cenu zagađenja vazduha i vode pred vlastima koje izgledaju nemoćne u podsticanju klimatske krize.

Povrh toga, najveća elektrana na ugalj-državna TE Maritza East 2, praktično je bankrotirala sa dugovima od preko 1,5 milijardi leva i nastavlja da radi zahvaljujući političkim odlukama da je održi. Najnovije izgrađene elektrane na ugalj – TE AES – Maritza East 1 i TE

ContourGlobal - Maritza East 3 imaju dugoročne ugovore o otkupu električne energije, koji ističu 2024. i 2026. godine. Nije jasno koliko bi cene njihove električne energije iz uglja bile konkurentne na liberalizovanom energetsom tržištu. Strašna ekonomska situacija za proizvodnju energije iz uglja još je jedan snažan argument za značajnu tranziciju do 2030. Datum prestanka proizvodnje do 2030. godine jedina je šansa za radnike za pravednu tranziciju.

Izvor: cee.press.greenpeace.org